
Veðurstofa Íslands 90 ára

Veðurstofa
Íslands

Afmælisfundur 14. desember 2010

---

1. janúar 1920. Íslendingar taka formlega við þeim veðurathugunum sem danska veðurstofan hafði haft með höndum síðan 1872.

- ▶ Veðurathugunarstöðvarnar eru 19 að tölu.
  - ▶ Sett er á laggirnar veðurfræðideild á Löggildingarstofunni, sem er undir stjórn Þorkels Þorkelssonar.
  - ▶ Þann 17. janúar: Fyrsta veðurspáin samin. Síðsumars sama ár er fyrsta veðurspáin birt.
  - ▶ Aðild að alþjóðlegri samvinnu um veðurskeytasendingar.
  - ▶ Íslenskri veðurfarsbók á árunum 1920 til 1923 og er hún fyrsta útgáfa stofnunarinnar.
  - ▶ Útgáfa Veðráttunnar hefst 1924.
  - ▶ Upp úr 1920: Söfnun fréttanna um **hafís við strendur landsins** hefst.
-

1925 – 1. janúar:
Löggildingarstofan er lögð
niður og veðurfræðideild
hennar verður að sjálfstæðri
stofnun sem fær heitið
Veðurstofan. Þorkell
Þorkelsson er forstjóri hinnar
nýju stofnunar.

1925: Jarðskjálftamælingar
hefst á Veðurstofunni. Áður
höfðu jarðskjálftar verið
mældir í Reykjavík á árunum
1909-1914.

*Fyrsti jarðskjálftamælirinn, Mainka,
var settur upp á Íslandi árið 1909*

---

15. júní. Fyrstu lög sett um Veðurstofuna. Fær hún þá heitið **Veðurstofa Íslands**. Starfssvið hennar skyldi vera:

- ▶ að safna gögnum til rannsókna á loftslagi landsins.
- ▶ að safna daglegum veðurskeytum, innlendum sem erlendum og senda út fregnir um veðurútlit.
- ▶ að safna nákvæmum fregnum um hafís.
- ▶ að sinna alþjóðasamvinnu í veðurfræði.
- ▶ eftirlit með landskjálfta- og segulmagnsmælingum, krefðist ríkisstjórnin þess og fjárveiting væri fyrir hendi.

Þá skyldi svo fljótt sem ástæður leyfðu reist sérstök bygging fyrir Veðurstofuna.

Veðurskeyti fyrst lesin í útvarp.

Fylgiblað með veðurbók frá Níels Jónssyni á Grænhóli
á Ströndum í desember 1928

Veðurfuglar

16 JAN 1929

síðir síðast

1928.

Gaukar	1	ágúst
Spóar	20	ágúst
Kríur	23	ágúst
Steindæplar	31	ágúst
Þúfu titlingar	4	sept
Mariuerlur	4	sept
Gæsir (helsingjar)	13	okt. fyrsti flokkur 28 ágúst
Heiðlóur	28	okt.
Þrestir	7	nóv.
(Músarvindlar, óvanna legir hjó.)	28	des. síðast fyrst 28 okt)

- ▶ 1928: Veðurfregnir fyrst fluttar í útvarp.
  - ▶ 1930: Veðurathuganastöðvum fjölga úr 19 í 36 á einum áratug.
  - ▶ 1932: Segulmælingar hefjast en standa stutt.
  - ▶ 1942: Farið að gera sérstakar flugveðurathuganir.
  - ▶ 1946: Teresía Guðmundsson skipuð veðurstofustjóri.
  - ▶ 1946: Veðurstofunni falið að veita flugveðurþjónustu á Norður-Atlantshafi.
-

***Teresía Guðmundsson, veðurstofustjóri 1946 –1963,
fyrst kvenna í heiminum, á skrifstofu sinni í
Sjómannaskólanum 1960***

- ▶ 1947: Vatnamælingum komið á fót á raforkumálaskrifstofunni.
- ▶ 1947: Samgöngumálin skilin frá atvinnumálaráðuneytinu og samgöngumálaráðuneytið verður til. Veðurstofan verður ein af stofnunum þess.

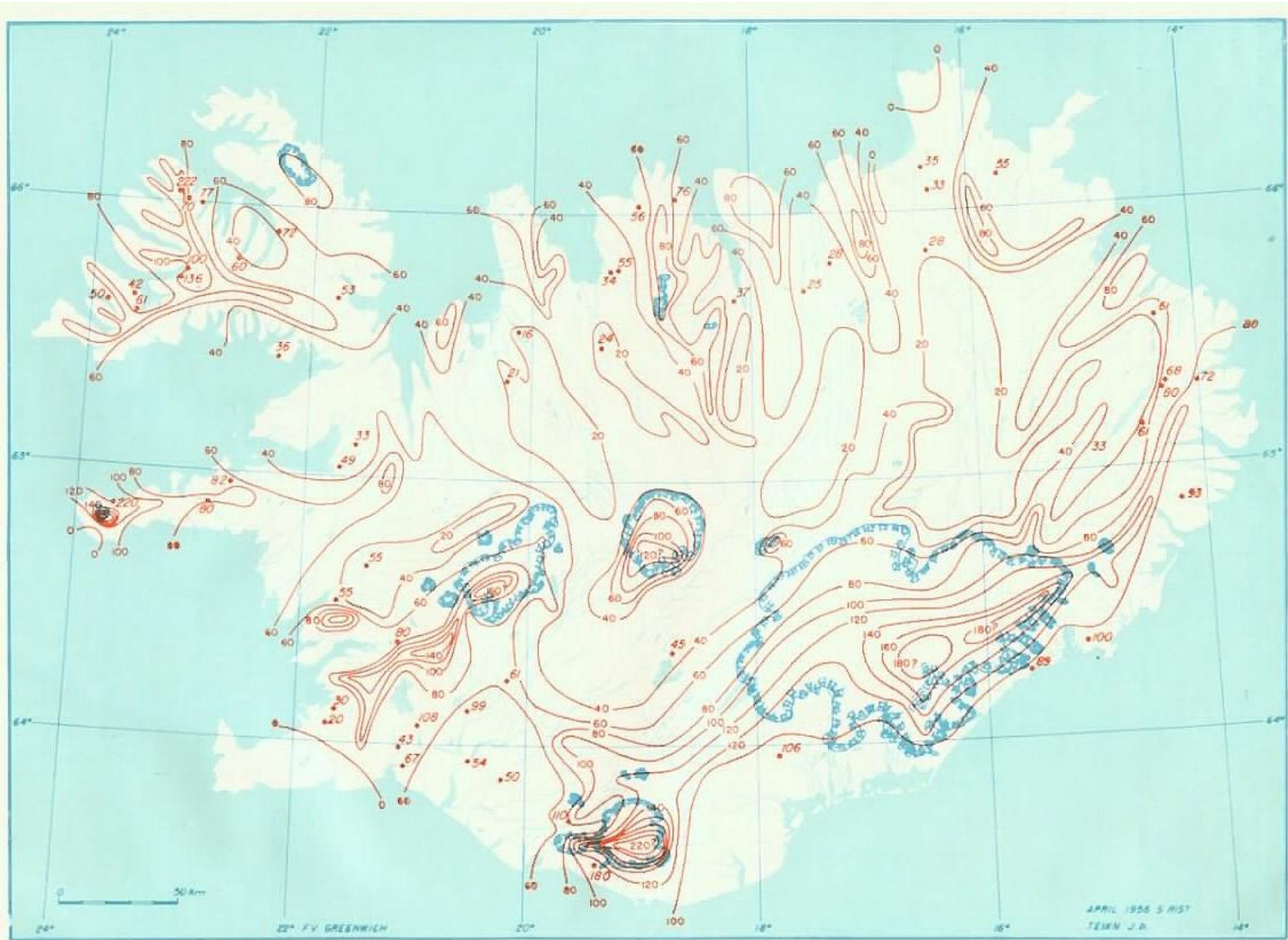

Sigurjón Rist
forstöðumaður
Vatnamælinga
Raforkumálskrifstofunnar
setur upp úrkomumæli
við Hvalvatn árið 1947.

Aðstoðarmaður er
Ari Guðmundsson
veðurfræðinemi. Hann varð
seinna starfsmaður SMHI

- ▶ 1948: Gerður samningur við Alþjóðaflugmálastofnunina um flugveðurbjónustu á Íslandi – ICAO-samningurinn.
  - ▶ 1951: Fyrsti síritandi vatnshæðarmælirinn í rekstur í Ölfusá við Selfoss.
  - ▶ 1952: Háloftaathuganir hefjast á Veðurstofunni.
  - ▶ 1956: Íslensk vötn koma út með fyrsta yfirliti um vatnafar landsins alls.
  - ▶ 1956: Vetrarmælingar Vatnamælinga á hálendinu hefjast.
-

- ▶ 1957: Samfelldar mælingar hefjast á heildarmagni ósons í andrúmsloftinu. Áður hafði nokkuð verið mælt 1952–1955.
  - ▶ 1958 – 27. mars: Sett eru ný lög um Veðurstofuna.
  - ▶ 1958: Mengunarmælingar hefjast.
  - ▶ 1959: Farið að útvarpa veðurspám til tveggja daga. Fram að því hafði einungis verið um sólarhringsspár að ræða.
-

Hálendismælingar

Árin 1963-1965

- ▶ 1963: Hlynur Sigtryggsson skipaður veðurstofustjóri.
- ▶ 1964: Komið upp mjög fullkominni jarðskjálftstöð á Akureyri.
- ▶ 1964: Vatnamælingagögn í tölvuvinnslu hjá Skýrsluvélum ríkisins.
- ▶ 1965: Mönnuð veðurathuganastöð tekur til starfa á Hveravöllum.

Árin 1967-1968

1967: Farið að taka á móti gervitunglamyndum.

1967: Vatnamælingar verða deild í Orkustofnun.

1967: Veðurfréttir hefjast í sjónvarpi.

1968: Fyrsta landsnet jarðskjálftamæla fullbúið. Það samanstóð af sex jarðskjálftastöðvum.

1968: Stórflóð á Suðurlandi.

Jónas Jakobsson segir veðurfréttir í sjónvarpi árið 1967

Winter flood in Ölfusá, Iceland 1968

Photo by Davíð Guðnason

Photos by Eberg Elefsen

- ▶ 1972: Mælingar hefjast á sýrustigi í úrkomu og brennisteinsmengun í úrkomu og andrúmslofti.
  - ▶ 1973: Veðurstofan flytur í núverandi húsnæði að Bústaðavegi 9.
  - ▶ 1977: Veðurstofan eignast sína fyrstu fjarskiptatölvu og fær einakafnot af hraðvirkri fjarskiptalínu frá Bracknell.
  - ▶ 1978: Veðurstofunni falið að annast snjóflóðavarnir og snjóflóðæftirlit.
  - ▶ 1979: Hafísrannsóknadeild stofnuð á Veðurstofunni.
  - ▶ 1979: Þenslumælum komið fyrir í borholum.
-

Í fjarskiptadeild árið 1974

**Veðurstofa
Íslands**

**Óskar J. Sigurðsson á Stórhöfða sendir veðurskeyti
árið 1974**

- ▶ 1984-1985: Vatnshæðarmælakerfi Vatnamælinga endurskoðað í samstarfi við hagsmunaraðila - enn forsenda samninga um vatnamælingar og vatnafræðileg gögn
  - ▶ 1985 – 7. júní: Sett eru ný lög um Veðurstofuna.
  - ▶ 1988: Samfelldar afkomumælingar hefjast á Vatnamælingum
  - ▶ 1988: Samningur gerður um rekstur sjálfvirkra veðurdufla á Norður-Atlantshafi. Veðurstofan sér að mestu um sjósetningu og rekstur duflanna.
  - ▶ 1988: Snjóflóðavarnadeild sett á laggirnar.
  - ▶ 1989: Uppbygging SIL-jarðskjálftamælakerfisins hefst.
  - ▶ 1989: Fyrsta rannsóknaverkefni Veðurstofunnar styrkt af Evrópusambandinu, NACD, fer af stað.
-

Undirbúningur stórvirkjana

- ▶ 1989: Páll Bergþórsson skipaður veðurstofustjóri.
- ▶ 1990: Veðurstofan setur upp sína fyrstu sjálfvirku veðurstöð.
- ▶ 1990: Sett upp veðursjá á Miðnesheiði.
- ▶ 1990: Veðurstofan verður ein af stofnunum umhverfisráðuneytisins.
- ▶ 1990: Fyrsta norræna loftslagsverkefnið sett á laggirnar.

Hálendismælingar

Oddur Pétursson snjóathugunarmaður við sjálfvirka veðurstöð á Seljalandsdal í janúar 1995. Stöðin mælir líka snjódýpt.

**Veðurstofa
Íslands**

- ▶ 1994: Magnús Jónsson tekur við starfi veðurstofustjóra.
  - ▶ 1995: Mælingar hefjast á þrávirkum lífrænum efnum og þungmálmum í svifryki.
  - ▶ 1995: Vefur Vefurstofunnar <http://vedur.is> opnaður.
  - ▶ 1995: Ofanflóðastarfsemi Veðurstofunnar stórefld í kjölfar snjóflóðanna í Súðavík og á Flateyri.
  - ▶ 1996: Fyrsta rannsóknaverkefni Veðurstofunnar styrkt af Evrópusambandinu og stýrt af Veðurstofunni, PRENLAB, fer af stað.
  - ▶ 1996: Gos í Gjálp og stórhlaup úr Grímsvötnum.
-

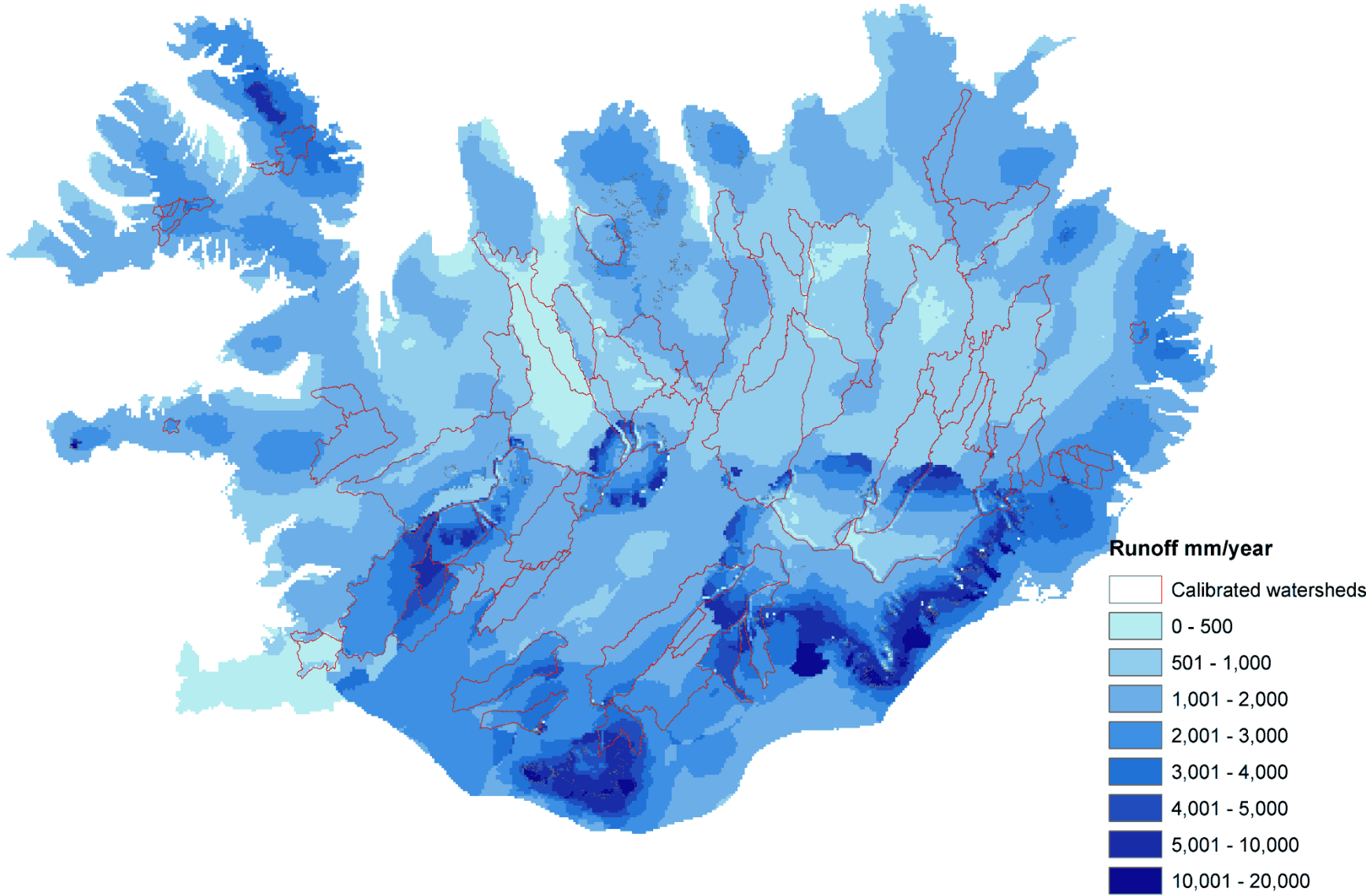

- ▶ 1997: Vatnamælingar verða fjárhagslega sjálfstæð eining innan Orkustofnunar.
- ▶ 1999: GPS-mælingar hefjast á Veðurstofunni.
- ▶ 2001: Röð norrænna loftslagsverkefna fer af stað.
- ▶ 2006: Stórflóð víða um land.

Draft of a runoff map for the wateryears 1987-2001
Results from calibrated watersheds included

Vegagerd

Ljósmynd
RAX

Flóð

Ljósmynd
RAX

Flóð

***Sigvaldi Árnason upp í mastri á Þverfelli ofan
Bolungarvíkur í desember 2007 í 9 m hæð yfir jörðu***

**Veðurstofa
Íslands**

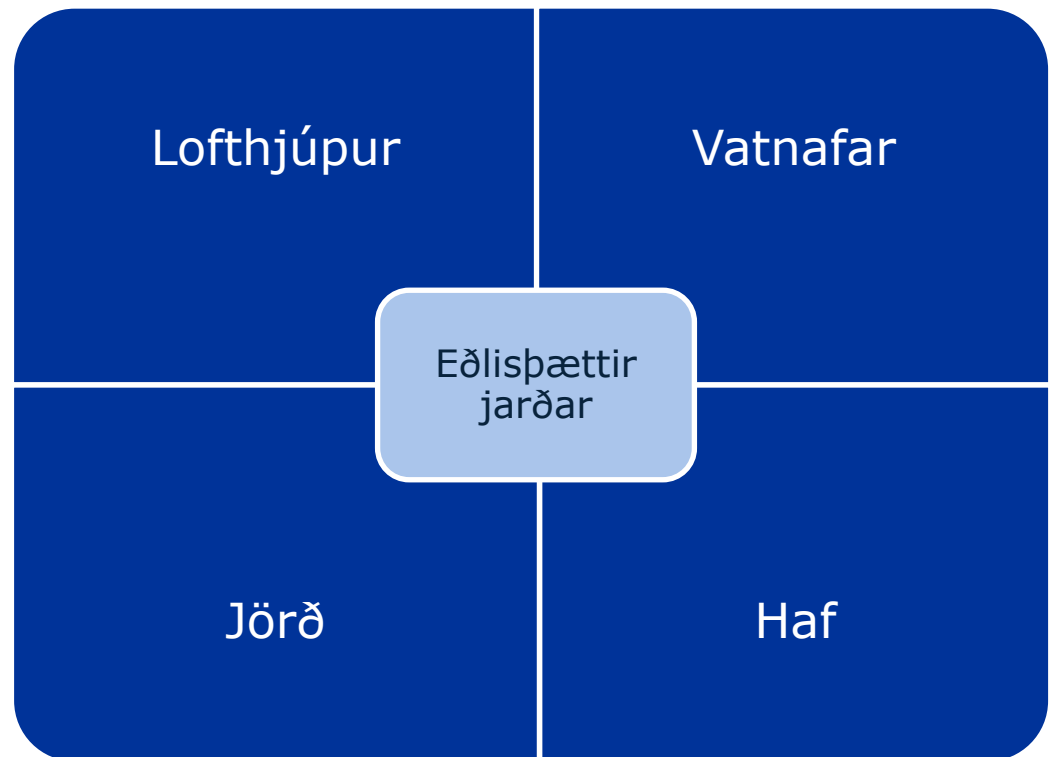
2008 – 1. janúar:
Vatnamælingar að
fullu skildar frá
Orkustofnun og verða
sjálfstæð
rekstrareining undir
umhverfisráðuneytinu.

***Snorri Zóphóniasson tekur
sundur rennslismæli í
Hólmsá á Álftaversafrétti í
febrúar 2009***

2008 – 11. júní: Lög samþykkt um nýja Veðurstofu Íslands.

2009 – 1. janúar: Veðurstofan og Vatnamælingar lagðar niður og starfsemin sameinuð í nýrri stofnun undir nafni Veðurstofu Íslands. Árni Snorrason verður forstjóri.

Norræn verkefni um áhrif loftslagsbreytinga á endurnýjanlega orkugjafa

Climate Water and Energy 2001-2002
(2MNOK)

Climate and Energy 2003-2006
(15MNOK)

Climate and Energy Systems 2007-2010
(18MNOK)

SVALI 2010-2014 (35MNOK)

ICEWIND 2010-2013 (20MNOK)

Fjármagnað af Norrænu ráðherranefndinni _____